

Kentsel İmaj ve Estetiği Güçlendirecek Tasarım Kararları Geliştirme: Edirne İli Merkez İlçesi I. Murat Mahallesi

Oğuz Alan¹ , Tuğba Kiper^{2,*}

1 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı A.B.D. Tekirdağ, Türkiye.

2 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı, Tekirdağ, Türkiye.

* Corresponding author (Sorumlu Yazar): T. Kiper, e-mail (e-posta): tkiper@nku.edu.tr

ÖZET

Kentsel imaj ve onun oluşturduğu görsel çekicilik, kentsel alanlara yönelik planlama ve tasarım çalışmalarında dikkate alınan önemli kriterlerden biridir. Kentsel imaj ve estetik; kentsel tasarımın çoğunlukla görsel boyutunu oluşturmakta olup, mekân kalitesinin bir ölçütü olarak değerlendirilir. Bu kapsamda çalışmada Edirne İli Merkez İlçesi I. Murat Mahallesi özelinde, kentsel alanların imaj ve estetik değerlerini güçlendirici tasarım kararlarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, imajı ve kent estetiği açısından ilgi çekici, güvenli ve çeşitlilik sunan bir mekânsal tasarım yaklaşımının geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, konu ile ilgili literatür araştırmalarından, resmî kurumlardan elde edilen verilerden ve yerinde yapılan arazi tespit çalışmalarından yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında örnek alana ilişkin; ulaşım durumu, kentsel donatılar, yeşil alan kullanım durumu, kütle-boşluk durumu, kat yükseklikleri, Lynch analizine ilişkin haritalar hazırlanarak, mevcut durum tespiti yapılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, alana ilişkin güçlü ve zayıf yönler belirlenerek, alanın kentsel imaj ve estetiğini güçlendirecek çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kent Estetiği, Kentsel İmaj, Kentsel Tasarım, Edirne İli I. Murat Mahallesi

Developing Design Decisions to Strengthen Urban Image and Esthetics: Edirne Province I. Murat District

ABSTRACT

Urban image and the visual appeal it creates is one of the important criteria taken in to account in planning and design studies for urban areas. Urban image and esthetics constitute mostly the visual dimension of urban design and are considered as a measure of the quality of the space. In this context, it was aimed to develop design decisions that strengthen the image and esthetic values of urban areas in I. Murat District of central Edirne province. For this purpose, developing a spatial design approach that is interesting, safe and offers diversity in terms of urban image and its aesthetics is intended. Therefore, literature researches on the subject, data obtained from official institutions and on-site land determination studies were used. The current situation was determined by preparing maps regarding the transportation status, urban reinforcements, green areas status, mass-space status, storey heights, Lynch analysis related to the sample area within the scope of the study. Various suggestions were developed to strengthen the urban image and aesthetics of the area by determining the strengths and weaknesses of the area according to the findings.

Keywords: *Urban Aesthetics, Urban Image, Urban Design, Edirne Province I. Murat District*

Makale Bilgisi / Article Info

Alınış tarihi
Received date : 05.11.2020

Düzeltilme tarihi
Revised date : 01.12.2020

Kabul tarihi
Accepted date : 01.12.2020

Atıf için
How to Cite

Alan, O. ve Kiper, T. (2020). "Kentsel İmaj ve Estetiği Güçlendirecek Tasarım Kararları Geliştirme: Edirne İli Merkez İlçesi I. Murat Mahallesi", *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 2020: 72-92.

1. GİRİŞ

Kentler; yönetsel, sosyal, kültürel, ekonomik, fiziksel ve işlevsel boyutları olan karmaşık yapılardır (Eren ve Koçyiğit, 2020). Tarih boyunca gelişen süreçte ve buldukları koşullara göre farklı biçimler, anlamlar kazanarak dinamik bir yapı oluşturarak, sürekli bir cazibe merkezi olmuşlardır (Özkök, 2016; Sarı ve Kındap, 2018). Bu kapsamda kentler, zaman içerisinde fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, tarihî ve biçimsel faktörlerle şekillenerek özgün nitelikler kazanmışlardır. Bununla birlikte zaman içerisinde oluşan bu özgün imaj, yine zaman içerisinde değişmiş hatta zayıflamıştır (Oğurlu, 2014). Kentler için imaj; doğal, kültürel, sosyal, ekonomik vb. birçok faktörün etkisi ile çevresel, fiziksel ve görsel açıdan farklı etkiler yaratarak, kentlerin mekânsal kalitelerinin artmasına, hatta marka değeri yaratmasına neden olurlar. Martinidis (2011) çalışmasında, kent estetiğinin ulusal kimliği yansıtmada ve onu şekillendirmede önemli bir rol üstlendiğini belirtirken, Berleant (1986), kentin tarihi fiziksel ve sosyal bileşenlerinin kentin gelecekteki estetik yapısı için ipuçları oluşturduğundan bahsetmiştir. Sternberg (1991) zamanın ve ihtiyaçların kent estetiğini şekillendirdiğini, Porteous (1996) ise; estetik değer yaratmanın geleneksel kent tasarımlarında bir hedef olduğunu belirtmiştir. Bu kapsamda kentsel imaj ve onun oluşturduğu görsel çekicilik, kentsel alanlara yönelik planlama ve tasarım çalışmalarında dikkate alınan önemli kriterlerden biri olmuştur. Kentsel imaj ve estetik kavramları; kentsel tasarımın çoğunlukla görsel boyutunu oluşturmaktadır. Bununla birlikte; kentsel tasarımın, mekânsal, işlevsel, çevresel ve algısal birçok boyutu bulunmaktadır (Tezer, 2002). Farklı ölçeklerde yapılan Lynch, 1984; Greene, 1992; Jacobs, 1996; Voort, 2005; William Whyte tarafından geliştirilen PPS, 2007; Trip, 2007; Coşgun, 2008; Yazıcıoğlu Halu, 2010; Gehl, 2011; Akbaş ve Kiper, 2020; Eren, 2020'nin çalışmalarında kentsel kalite yaklaşımında konfor, imaj ve estetik ölçütlerine yönelik değerlendirmeler bulunmaktadır. Bununla birlikte Almanya (Berlin), İngiltere (Londra), Fransa (Paris) gibi farklı ülke örneklerinin kentsel tasarım rehberlerinde, imaj ve estetik kavramlarına yer verilmiştir (Anonim, 2016). Ülkemizde ise; 2010-2023 KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı hedefleri kapsamında, "kent kimliği ve imajını güçlendirecek özgün tasarım rehberleri hazırlanacaktır" ibaresi yer almıştır. Bu plan doğrultusunda, Kentleşme Şurası kapsamında 10 başlık altında çeşitli çalışmalar yürütülmüş olup, "kentsel miras, mekân kalitesi ve kentsel tasarım" bu başlıklardan birini oluşturmuştur (Kentges, 2009). Bu kapsamda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan Kentsel Tasarım Rehberleri'nde kentsel estetik ve imaj dikkate alınan konular arasındadır (Anonim, 2016). Onuncu Kalkınma Planı hedefleri arasında da; şehirlerin kentsel imaj yönetimi ve markalaşma çabalarıyla çekim merkezi olması gerekliliğine dikkat çekilmiştir (Anonim, 2013). Şu an yürürlükte olan Onbirinci Kalkınma Planı'nın kültür ve sanat başlığı altında da "kentsel tasarımların, imar planlarının ve fiziki çevrenin; bulunduğu peyzaja, şehrin dokusuna sosyal ve estetik çekiciliğine katkı sağlamasına özen gösterilmesi" hedeflenmiştir (Anonim, 2019). Yerel yönetimlerde; yapılar arasında uyum sağlamak ve güzel bir görünüm elde etmek için yapıların malzemelerini, renklerini, formlarını estetik kurulları/komisyonları ile belirleme yetkisi verilmiştir (İmar Kanunu, 1985; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, 2017; Yılmaz, 2019). Kamu, özel sektör ve üniversitelerden konu ile ilgili uzmanların yer aldığı estetik kurulları; kentin estetiğine, tarihi ve doğal değerlerine uygun ilke kararlarını geliştirmek, kaliteli, çekici ve yaşanılabilir bir mimari ve fiziksel çevre için sunulan projeleri, uygulamaları ve diğer başvuruları inceleyerek görüş bildirmektedir (Kiper, Korkut ve Güneş, 2018).

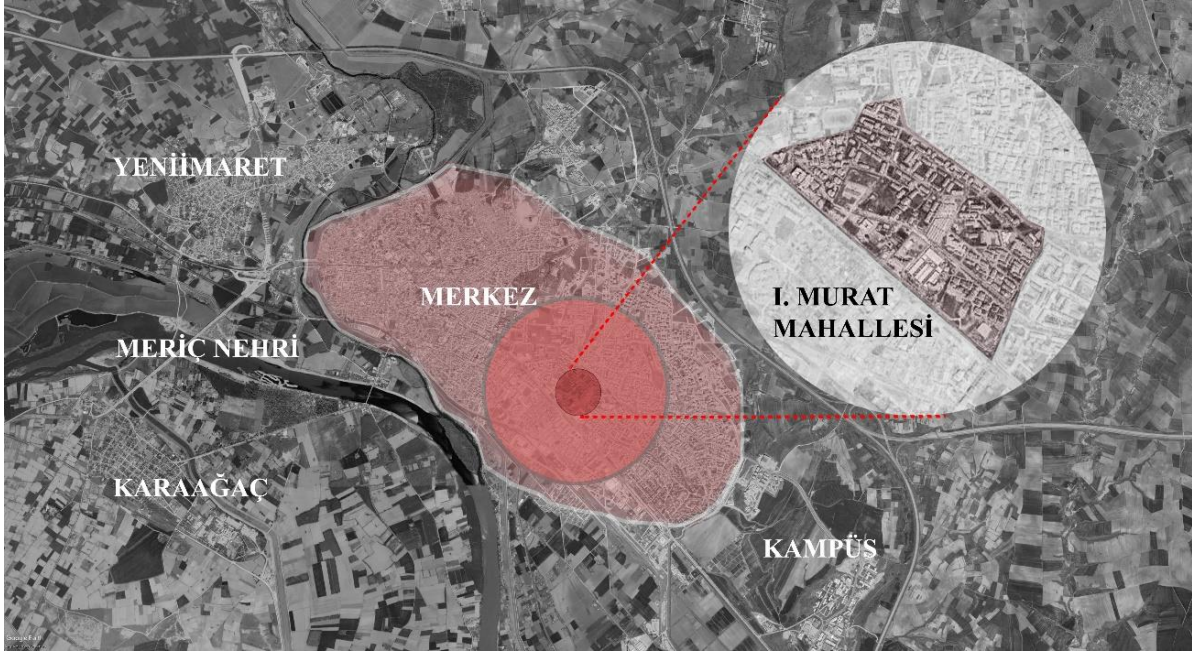
Üst ölçek plan ve yaklaşımlarda görüldüğü üzere, kentsel planlama ve tasarım çalışmalarında, kentsel imaj ve estetiği güçlendirecek çeşitli hedefler ve stratejiler öngörülmüştür. Bu kapsamda

çalışmada; Edirne İli Merkez İlçesi I. Murat Mahallesi özelinde, kentsel imaj ve estetiği güçlendirecek kararlar geliştirmek hedeflenmiştir. Çalışmada, örnek alan özelinde kentsel imaj ve estetiğin yanı sıra; bu iki olguyu destekleyecek, işlevsel ve mekansal içerikli bazı öneriler de geliştirilmiştir. Bu amaçla, konu ile ilgili literatür araştırmalarından, resmî kurumlardan elde edilen verilerden ve yerinde yapılan arazi tespit çalışmalarından yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında örnek alana ilişkin; ulaşım durumu, kentsel donatılar, yeşil alan kullanım durumu, kütle-boşluk durumu, kat yükseklikleri, Lynch analizine ilişkin haritalar hazırlanarak, mevcut durum tespiti yapılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda alana ilişkin güçlü ve zayıf yönler belirlenerek, alanın kentsel imaj ve estetiğini güçlendirecek; görsel, mekansal ve işlevsel çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Çalışma alanı Edirne ilinin 24 mahallesinden en büyük 4. yerleşim yeri olan I. Murat Mahallesi'dir (Şekil 1). Mahalle yaklaşık olarak 700.000 m² olup, 6221 kişiden oluşan nüfusa sahiptir (Edirne Belediyesi, 2020; Anonim, 2020). Bulunduğu konum bakımından ilçenin merkezinde ve öğrenci yoğunluğunun hissedildiği yerdir.

Şekil 1. Çalışma Alanı konum

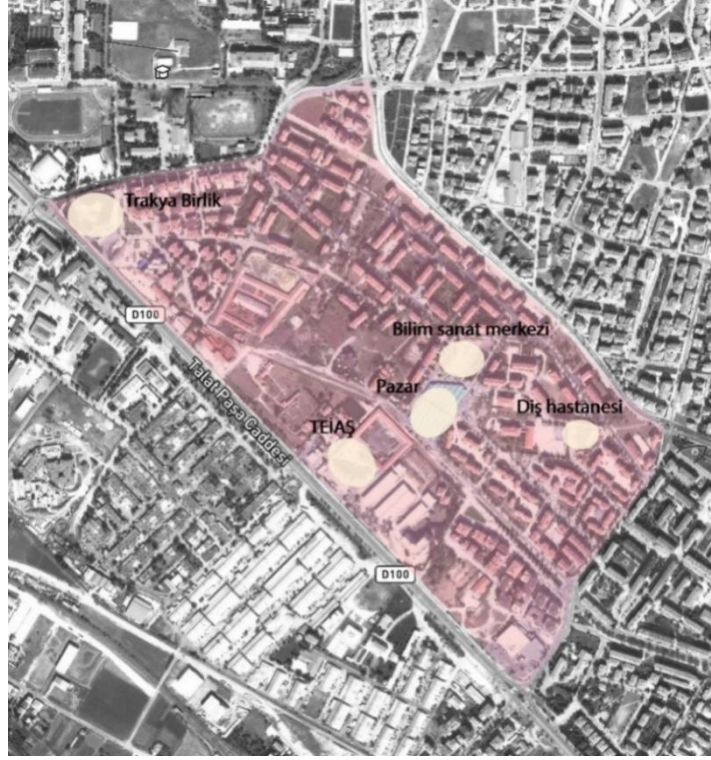
I. Murat Mahallesi ve çevresinde Zübeyde Hanım Parkı, 15 Temmuz Şehitler Parkı, Barış Parkı, Bilim Sanat Merkezi, Trakya Üniversitesi Ayşekadın Yerleşkesi, Lala Şahin Paşa Camii, DSİ, Sanayi alanı, yerleşim ve ticari alanlar bulunmaktadır. Bu kullanımlar, alan ve yakın çevresi için farklı amaçlara yönelik kullanım çeşitliliği çerçevesinde odak alanlarını oluşturmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Çalışma alanı çevresindeki odaklar

I. Murat Mahallesi'nin çalışma alanı olarak seçilmesinin nedenleri aşağıda sıralanmıştır;

- Kent merkezinde bulunması,
- Öğrenci yoğunluğunun fazla olması,
- Alanda kişi başına düşen yeşil alan miktarının standartlara uygun olması
- Çok sayıda çeşitli ticari mekanların ve kamu kurumlarının bulunması,
- Kentin önemli ulaşım bağlantıları ile ilişkili olması,
- Rekreasyon, ticaret, eğitim, yerleşim gibi farklı kullanım çeşitliliklerinin bulunması,
- Yol boyunca genellikle lineer bir yerleşim düzeninin görülmesi,
- Edirne Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Bilim Sanat Merkezi, TEİAŞ (Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi), Trakya Birlik Kooperatifi gibi önemli kurum ve merkezlerin yer alması,
- Kentin iki pazar alanından birinin mahallede bulunmasıdır.

Şekil 3. Mahalle bünyesindeki önemli alanlar

Konu ile ilgili makale, tez, rapor şeklinde elde edilen literatürler, Edirne Kenti 1/1000 ölçekli uygulama imar planı ve Google earth görüntüleri de çalışma kapsamında ikincil materyaller olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte çalışma kapsamında ilgili harita ve görsellerin oluşturulmasında; Auto Cad, Lumion ve Photoshop programlarından yararlanılmıştır.

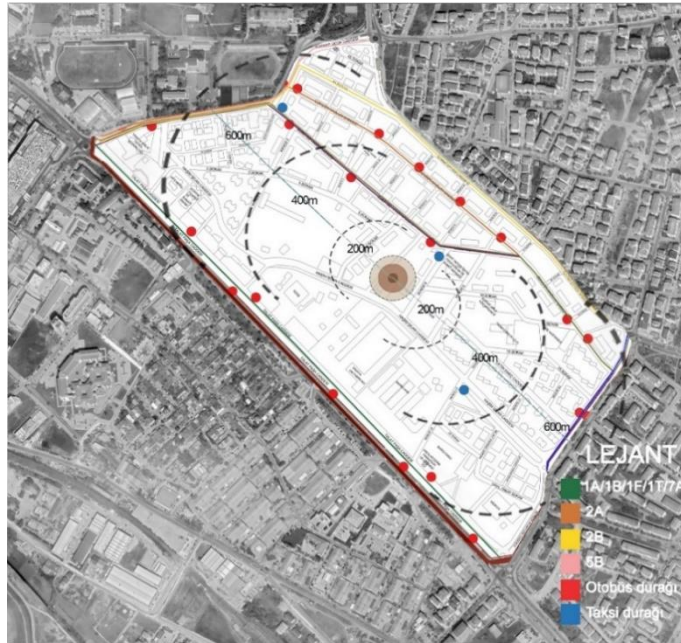
2.2. Yöntem

Çalışma kapsamında; Edirne İli Merkez İlçesi I. Murat Mahallesi özelinde kentsel imaj ve estetiği güçlendirecek kararlar geliştirmek hedeflenmiştir. Aynı zamanda, örnek alan özelinde kentsel imaj ve estetiği destekleyecek, işlevsel ve mekânsal içerikli bazı öneriler de geliştirilmiştir. Bu amaçla, konu ile ilgili literatür araştırmalarından, resmî kurumlardan elde edilen verilerden ve yerinde yapılan arazi tespit çalışmalarından yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında örnek alana ilişkin; ulaşım durumu, kentsel donatılar, yeşil alan kullanım durumu, kütle-boşluk durumu, kat yükseklikleri, Lynch analizine ilişkin haritalar hazırlanarak, mevcut durum tespiti yapılmıştır. Mevcut durum tespitine yönelik yapılan değerlendirmeler; Keskinok, 2011; Erdoğan, 2006; Çelik ve Açıksöz, 2008; Rezafar ve Türk, 2018 ile Akbaş ve Kiper, 2020'nin yapmış oldukları çalışmalardan yararlanılmıştır. Öyle ki; Keskinok, 2011'e göre; kentsel estetik, estetik açıdan tek tek güzel olan öğelerin bir araya gelmesi değil, bir araya geliştiki düzen ve kurallarının belirlenmesi ile ortaya çıkan uyumdur. Erdoğan (2006) da çalışmasında; kent estetiğinin niteliğini, yapılar ve açık alanlar arasındaki iyi kurgulanmış mekânsal geçişler ve uyumun belirlediğini vurgulamıştır. Çelik ve Açıksöz, (2008)'e göre de; geleneksel doku ile uyum sağlayacak doluluk-boşluk oranı, yeni bina cephelerinde ve kentsel donatılarda kullanacak olan malzemelerin renk, doku, form gibi özellikler, kent estetiğinin belirlenmesindeki ölçütlerdendir. Rezafar ve Türk (2018)' e göre ise; kentsel estetik parametrelerin belirlenmesindeki en önemli ilkelerden birisi formdur. Form, binalar ve binalar ile ilişkili açık alanlar, parseller ve sokaklar arasındaki biçimsel uyumu tanımlar.

Şekil 5. Yol genişlikleri analizi

Çalışma alanının orta noktası olarak merkez alan belirlenerek, yürünebilirlik ölçütleri çerçevesinde 200-400-600 m. mesafeler arasında kalan otobüs ve taksi durakları işaretlenmiştir. Buna göre alan içerisinde yürüme ölçütleri çerçevesinde 19 adet durak olduğu saptanmıştır (Şekil 6).

Şekil 6. Durak noktaları ve otobüs güzergahları

3.2. Kentsel Donatılara İlişkin Bulgular

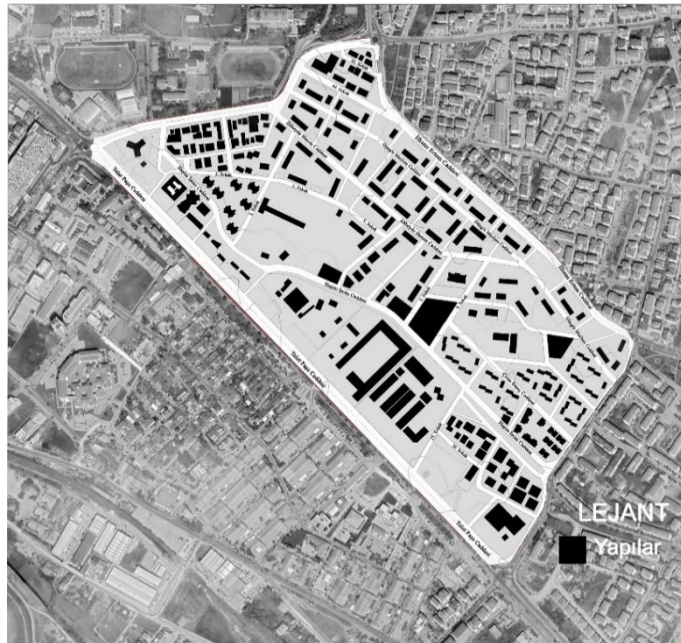
Kentsel donatı alanlarına ilişkin harita Şekil 7' de verilmiştir. Çalışma alanı içerisinde konut, ticaret, kamu, sağlık, sanayi gibi alanlar bulunmaktadır. Bu durum; kullanımlar açısından çeşitlilik oluşturmaktadır olup, her yaş grubuna hitap edebilecek özellikler taşıması açısından önemli olacaktır.

Şekil 9. Yeşil alan kullanım analizi

3.4. Kütle-boşluk Durumuna İlişkin Bulgular

Çalışma alanı ve çevresinde kütle boşluk durumu incelendiğinde; yapıli alanların çalışma alanının %14.1'ini kapsamakta olduğu görülmektedir (Şekil 10). Yapılı alanlar dışında kalan açıklıkların fazla olması, kentsel konfor ve imaj açısından önemli bir özellik olup, aynı zamanda mekansal kaliteyi de güçlendiren bir özelliktir.

Şekil 10. Kütle-boşluk analizi

3.5. Kat Yüksekliği Durumuna İlişkin Bulgular

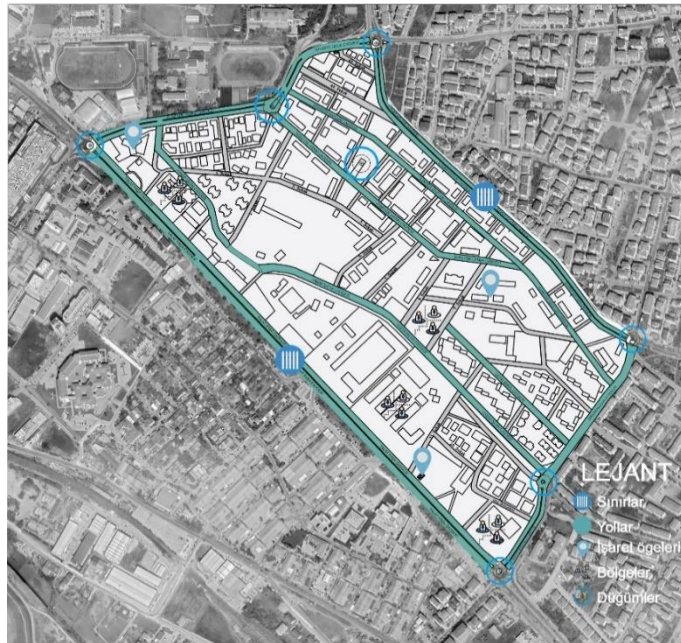
Çalışma alanı yerleşim durumu, kooperatifleşme ile oluşmuştur. Bu durumda yapı özellikleri ortak tutulmuş ve insan ölçeğinde yapılmıştır (Şekil 11).

Şekil 11. Kat yükseklikleri analizi

3.6. Kentsel İmgelere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında; çalışma alanı ve çevresine yönelik Lynch analizi yapılmıştır. Bu kapsamda; ticari alanlar bölgeleri oluşturmakta, kavşaklar (Değirmen ve Ayciçeği Kavşağı vb.) düğüm noktalarını oluşturmakta, araç yolu olan Talat Paşa, İlhami Ertem Caddeleri sınırları oluşturmakta, ara ulaşım aksları ise yolları oluşturmaktadır. Hacılar Ezanı Namazgahı ve Çeşmesi, Bilim Sanat Merkezi ve Trakya Birlik ise alandaki işaret noktalarını göstermektedir (Şekil 12).

Şekil 12. Lynch analizi

3.7. Swot Analizi Bulguları

Çalışma alanında yapılan analizler ve gözlemler sonucu; güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler belirlenmiştir. Yapılan değerlendirmeler kapsamında; ticaret odağının merkezinde yer alması, yeşil alan oranının yüksek olması, erişilebilirliği ve kullanım çeşitliliğinin olması gibi potansiyeller ön plana çıkarken, alan içerisinde bisiklet aksının bulunmaması, otopark alanı ihtiyacı karşılamaması ve cadde üzerlerinde yeterli yeşil alan bulunmaması gibi sorunlar belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Çalışma alanının ilişkin swot analizi

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ul style="list-style-type: none"> • Şehir merkezinde bulunması • Yeşil alan oranının yüksek olması • Kentin önemli ulaşım bağlantıları ile ilişkili olması • Ticari aktivite olanaklarının varlığı • Rekreasyon olanaklarının bulunması • Pazar alanı bulunması • Sağlık, kütüphane, dini ve eğitim alanları gibi farklı nitelikte alanların bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> • Otopark alanlarının yetersiz olması • Mevcut yeşil alan miktarının fazla olmasına karşın, görsel ve işlevsel açıdan yetersiz olması • Bisiklet yolu bulunmaması • Ticari alanlara ilişkin tabela, reklam gibi elemanların farklı nitelikte olması • Yerleşim alanlarına ilişkin konutların renk, malzeme ve kat yüksekliği açısından uyum içinde olmaması • Çıkmaz yol bulunması • Görsel etki bakımından olumsuz etki yaratacak trafo ve elektrik hattı gibi elemanların alan içinde bulunması
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci yoğunluğunun fazla olması • Çevresinde üniversite, sanayi ve alışveriş merkezlerinin bulunması • Alan çevresinde çeşitli ticari alanların bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> • İşlek caddelerin sınırlandırdığı alan olması • Yoğun ulaşım hatlarının oluşturabileceği çeşitli çevresel problemlerin görülme olasılığı

4. SONUÇ

Yapılan analizler sonucunda I. Murat Mahallesi çevre imajı ve kent estetiğiyle ilgili bazı çıkarımlarda bulunulmuştur. Zayıf ve güçlü yönler belirlenmiş, amaç ve vizyon kapsamında kentsel imaj ve estetiği güçlendirecek görsel, mekansal ve işlevsel açıdan çeşitli tasarım önerileri geliştirilmiştir.

I. Murat Mahallesi için hedefler 4 ana başlık çerçevesinde geliştirilmiştir. Bunlar;

Kentsel Donatılara İlişkin Hedef ve Önerileri

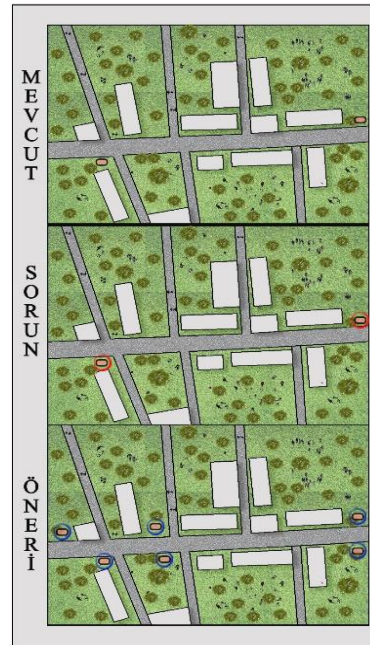
- Kullanılmayan sanayi binasının kültür ve sanat faaliyetleri için uygun kullanıma dönüştürülmesi,
- Mahallede yapılan kat analizi sonucu en yüksek binanın 5 katlı olduğu görülmüştür. Mahallenin yapı düzenini ve silüetini bozmamak için 5 kattan fazla bina yapılmaması,
- Pazar alanı haftanın 3 günü işlev görmektedir. Boş olduğu diğer günlerde kentin tarihi ve doğal güzelliklerinin tanıtılacağı yöresel ürünlerinin (badem türevli ürünler, devai misk helvası, beyaz peynir ve ciğer) ve geleneksel el sanatlarının (aynalı süpürge ve sabun yapıcılığı) sergi ve satışı amacı ile kullanılması.

Tipolojik Hedefler ve Önerileri

- Mahallede çok sayıda bulunan ticari alanlara ilişkin reklam/tabela kullanımının tek bir düzende oluşturulması (Şekil 13),
- İnsan yoğunluğunun fazla olduğu alanlarda oturma birimleri, çöp kutuları ve aydınlatma birimlerinin uygun nitelik ve sayıda düzenlenmesi (Şekil 14),
- Mahallede bulunan binaların malzeme yapısı, rengi ve yüksekliği gibi özelliklerin benzer şekillerde olması, (Şekil 15),
- Mahalle silüetini bozan cephelerde çanak anten, klima, tabela gibi ünitelerin iyileştirilmesi (Şekil 16).

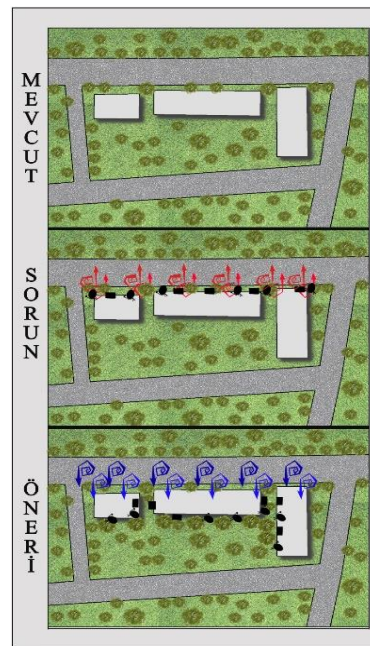
Şekil 13. Tabela kullanım öneri

Şekil 14. Donatı eksikliği ile ilgili öneri

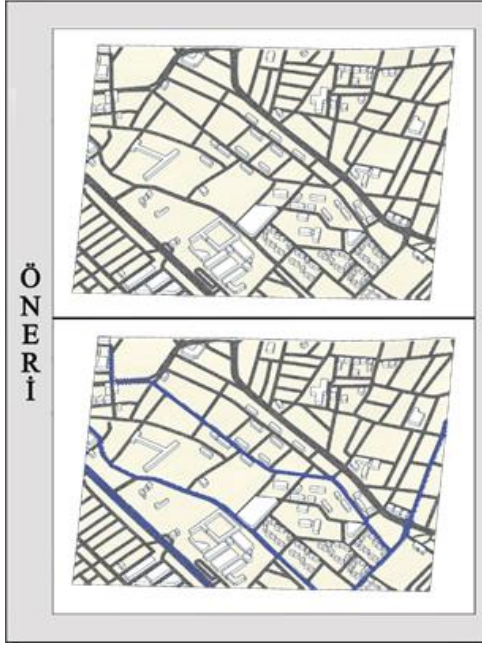
Şekil 15. Yapı ve malzeme kullanım önerisi

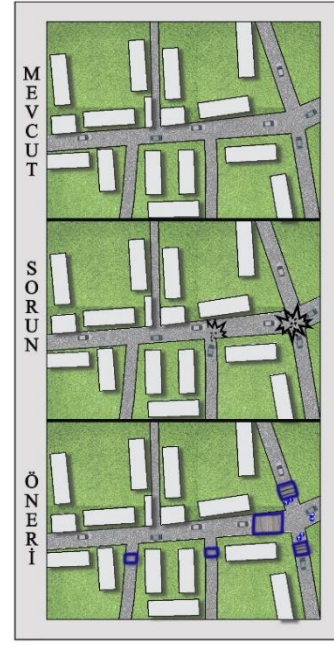
Şekil 16. Ünite iyileştirme önerisi

Erişilebilirlik ve Otopark Hedef ve Önerileri

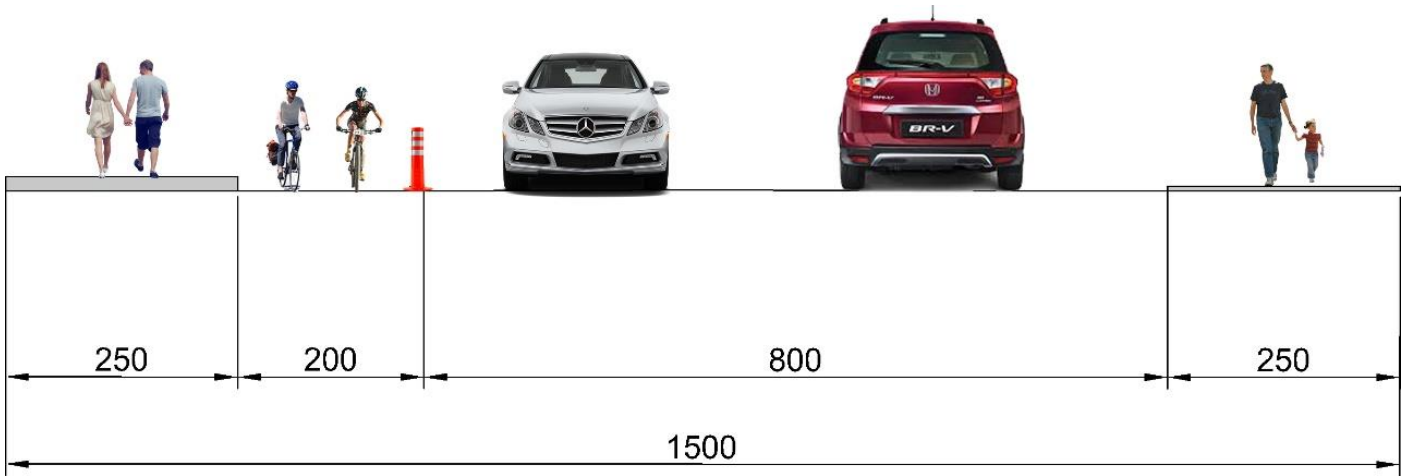
- Alanın zayıf yönlerinden biri olan bisiklet yolu eksikliğinin, bisiklet kullanıcılarının yoğun şekilde kullandığı Zübeyde Hanım ve Haşim İşcan Caddeleri ile giderilmesi (Şekil 17),
- Çıkamaz yolların kapatılması ve büyük parklara kontrollü girişinin sağlanması,
- Ulaşım akslarının kesişim ve çatallaşmalarında algılanabilirliği arttırmak için zeminde malzeme farklılıkları, tabelalar ve yol reflektörleri kullanılması (Şekil 18)
- Otopark alanlarının yetersizliğinden dolayı alışveriş merkezi ve pazar alanına hizmet edebilmek amacı ile pazarın altına yer altı otoparkı oluşturulması,
- 15 ve 25 m'lik araç yollarının belirli standartlarda revize edilmesi (Şekil 19, Şekil 20).

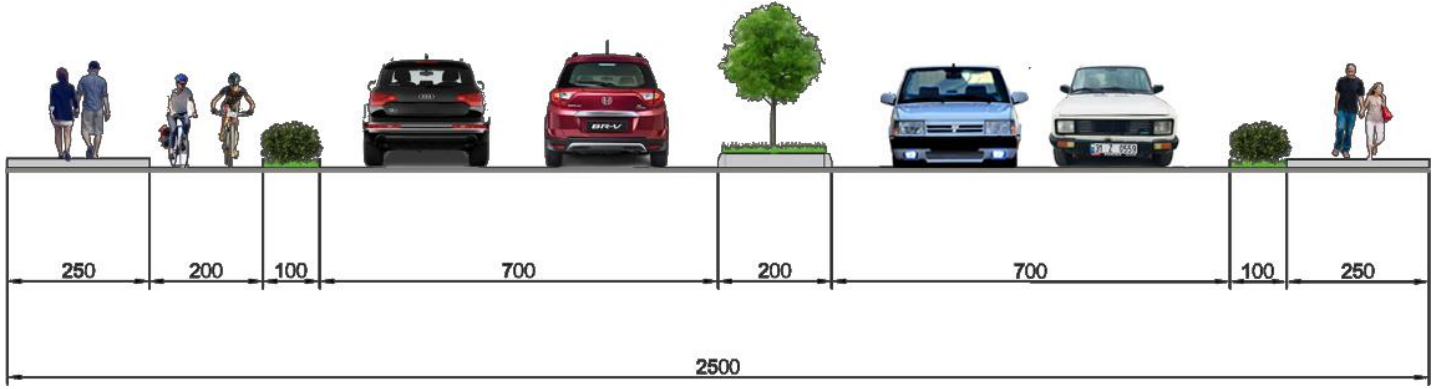
Şekil 17. Bisiklet yolu önerisi

Şekil 18. Yollardaki algılanabilirliğin arttırılmasına yönelik öneri

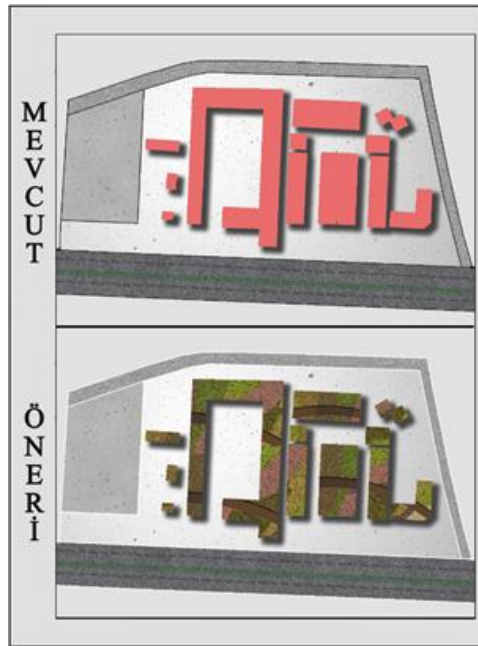
Şekil 19. 15 metrelik ulaşım yolu önerisi

Şekil 20. 25 metrelik ulaşım yolu önerisi

Ekolojik Hedefler ve Önerileri

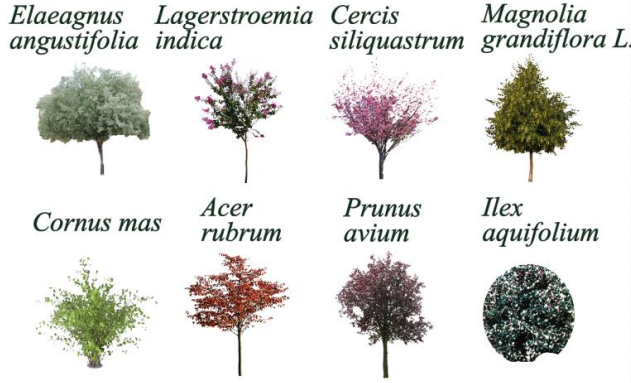
- Kullanılmayan sanayi binasının çatısının yeşil çatı olarak değerlendirilmesi (Şekil 21).
- Sanayi alanında, bina dışında kalan kısımların yeşil alan olması ve gelecek turist ve yerel halk için dinlenme alanı olarak değerlendirilmesi,
- Farklı kullanım alanlarında, alanın iklim ve toprak koşullarına uygun bitki kullanımının arttırılması (Şekil 22).

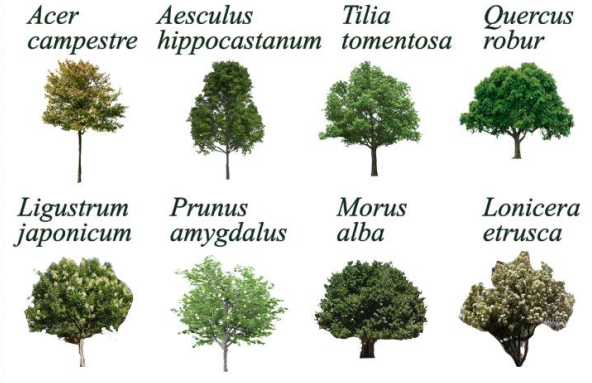
Şekil 21. Margi AVM yeşil çatı önerisi

Bitkilendirme

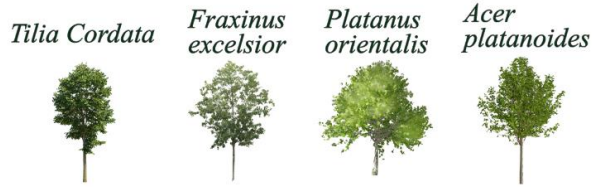
● Yaya yollarında kullanılacak ağaç-ağaççıklar

● Park ve etkinlik alanlarında kullanılacak ağaç-ağaççıklar

● Araç yollarında kullanılacak ağaç-ağaççıklar

● Rüzgar kesiciler, Tampon bölgeler ve Co2 emicileri işlevinde kullanılacak bitkiler

Şekil 22. Çalışma alanına ilişkin örnek tasarım yaklaşımı

1.Murat Mahallesi'ne ilişkin öngörülen hedeflere yönelik olarak yapılan avan proje çalışmalarının 3 boyutlu görselleştirilmesi yapılmıştır (Şekil 23, 24, 25).

Şekil 23. Alan çeşitlerine göre bitki kullanım önerisi

Şekil 24. Alanın batı kısmına yönelik bir görünüm

Şekil 25. Alanın kuzeybatı kısmına yönelik Zübeyde Hanım Caddesi görünümü

Bu çalışmada; Edirne İli Merkez İlçesi I. Murat Mahallesi, kentsel imaj ve estetik odaklı olarak değerlendirilmiş ve çeşitli tasarım önerileri geliştirilmiştir. Ele alınan çalışma alanı, Edirne kentinin karakterinin oluşumunda etken rol oynayan, aynı zamanda kullanıcı yoğunluğunun fazla olduğu bir bölgedir. Sahip olduğu yüksek yeşil alan oranı ve ticaret alanları ile birlikte; kentin turist ve yerel halkına hitap eden bir misyona sahiptir. Böylelikle, seçilen kentsel mekâna ilişkin kaliteye ilişkin tasarım kararlarının geliştirildiği bu çalışmanın konusu oldukça yararlıdır. Bu çalışmanın devamında, I. Murat Mahallesi'nin yerleşiminin yerel kimlik değerlerinin ön plana çıkarılarak, özgün dokusunun korunarak Edirne kent bütünü içerisinde sürdürülebilirliğinin sağlanması önemlidir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, C., Kiper, T. (2020). Tekirdağ İli Muratlı İlçesi 100. Yıl Caddesi'nin çevre imajı ve kent estetiği açısından incelenmesi. *Artium*, 8(1), 30-43.
- Anonim (2013). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018). www.resmigazete.gov.tr > eskiler > 2013/07.
- Anonim (2016). Kentsel Tasarım Rehberi (Cilt 1). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Kentsel Tasarım Uygulama ve Araştırma Merkezi, Ankara, 216 s.
- Anonim (2019). Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023). www.sbb.gov.tr 2019/07.
- Anonim, (2020). Edirne nüfus bilgileri 2018. <https://www.trakyanet.com/istatistikler/nufus/edirne-belde-ve-koy-nufuslari.html#mahalle>
- Berleant, A. (1986). Cultivating an urban aesthetic. *Diogenes*, 34 (136), 1-18.
- Çelik, D., Açıksöz, S. (2008). Tarihi kentlerde kent estetiği kaygısı: Bartın Örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 10 (14), 57-65.
- Coşkun, T.D. (2008). Kent estetiği oluşumunda yer oluşturma ilkelerinin Koblenz – İzmir kentleri bağlamında karşılaştırmalı olarak irdelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Edirne Belediyesi, (2020). www.edirne.bel.tr.
- Eren, B. (2020). Kentsel kamusal mekânda arayüz/ara mekân kavramı: istanbul taksim, asmalımescit mahallesi örneğinde irdelenmesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Eren, C., Koçyiğit, M. (2020). Kent imajının ve kentsel rekreasyon alanlarına yönelik algının ölçümü. *Aksaray İletişim Dergisi*, 2(1), 66-81
- Erdoğan, E. (2006). Çevre ve kent estetiği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 8(9): 68-77.
- Gehl, J. (2011). Life between buildings, using public space. [Adobe Acrobat Reader sürümü]. https://www.academia.edu/29430383/jan_Gehl-Life_Between_Buildings
- Greene S., (1992). Cityshape: Communicating and Evaluating Community Design, American Planning Association. *Journal of the American Planning Association*, 58(2), 177-189.
- İmar Kanunu, (1985). 3194 Sayılı İmar Kanunu. Resmi Gazete (Sayı: 18749). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf>
- Jacobs, A.B. (1996). Great streets. The MIT Press.
- Kentges (2009). Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010-2023. Ankara.
- Keskinok, Ç. (2011). Kamusal alanın üretimi olarak kentsel estetik. TMMOB Mimarlar Odası, Desen Ofset, Ankara.
- Kiper, T., Korkut, A., Güneş, M. (2018). Kentsel alanlarda çevresel imaj, kent estetiği ve kent kimliği yaklaşımında kent estetik kurullarının etkisi. Akdeniz Bilim ve Mühendislik Kongresi (İMSEC) 2018, Adana.
- Lynch, K. (1984). Reconsidering the image of the city. pp151-161.
- Martinidis, V. H. (2011). Urban aesthetics and national identity: the refashioning of Eastern Mediterranean Cities between 1900 and 1940. *Planning Perspectives*, 26(2), 153-182.

- Oğurlu, İ. (2014). Çevre- Kent imajı- kent kimliği-kent kültürü etkileşimlerine bir bakış. İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 26, 275-293.
- Özkök, M.K. (2016). Planlama öğrencileri gözünden kent kavramına yönelik bir değerlendirme. Dünya Şehircilik Günü 8. Türkiye Şehircilik Kongresi, 7-8-9 Kasım, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği (2017). Resmi Gazete (Sayı: 30113). <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.23722&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch>.
- Porteous, D. (1996). Environmental aesthetics. New York: Routledge.
- PPS, (2007). What is place making?. Project for Public Space. p. 125.
- Rezafar, A., Türk, S., Ş. (2018). Kentsel estetiği etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve farklı aktörler tarafından değerlendirilmesi. "DeğişKent" Değişen Kent, Mekân ve Biçim" Türkiye Kentsel Morfoloji Araştırma Ağı II. Kentsel Morfoloji Sempozyumu, 31. Ekim-21 Kasım 2018, İstanbul.
- Sarı, V.İ., Kındap, A. (2018). Türkiye’de kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin analizi. Sayıştay Dergisi, 108: 39-72.
- Sternberg, R. (1991). The urban aesthetic in comparative perspective. Proceedings-AAG Middle States Division, (24), 70-79.
- Tezer, H. K. (2002). Kentsel morfoloji bağlamında kentsel tasarım rehberlerinin irdelenmesi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Trip, J. J. (2007). What makes a city? planning for ‘quality of place’ the case of high-speed train station area re development. The Series Sustainable Urban Areas Is Published By IOS Press Under The Imprint Delft University Press.
- Voordt, D. J. M. van der, (2005). Architecture in use: an introduction to the programming. Design and Evaluation of Buildings / Amsterdam: Architectural Press.
- Yazıcıoğlu Halu, Z. (2010). Kentsel mekân olarak caddelerin mekânsal karakterinin yürünebilirlik bağlamında irdelenmesi bağdat caddesi örneği. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.
- Yılmaz, O. K. (2019). Kentleşme sürecinde kent estetiğinin belediyelerce korunması veya yitirilmesi: kentlinin bakışı üzerinden bir estetik karşılaştırması. International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 40, 230-247.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction and Research Questions & Purpose

Urban image and aesthetics constitute mostly the visual dimension of urban design and are considered as a measure of the quality of the space. In this context, it was aimed to develop design decisions that strengthen the image and aesthetic values of urban areas in I. Murat District of central Edirne province. For this purpose, developing a spatial design approach that is interesting, safe and offers diversity in terms of urban image and its aesthetics is intended. Therefore, literature researches on the subject, data obtained from official institutions and on-site land determination studies were used.

Methodology

It was aimed to develop decisions that would strengthen the urban image and aesthetics in the Murat District of the Central Edirne Province. Maps regarding the transportation status, urban reinforcements, green area usage status, mass-space status, storey heights, Lynch analysis related to the sample area were prepared and the current situation was determined within the scope of the study. Studies of Keskinok, 2011; Erdogan, 2006; Çelik and Açiksöz, 2008; Rafazer and Türk, 2018 and Akbaş and Kiper, 2020 were used for the evaluations made for determining the current situation. Swot analysis was performed and the strengths and weaknesses of the current situation were revealed according to the findings obtained. Various goals and suggestions for the study area (urban reinforcement, typological, ecological accessibility and parking,) were developed by supporting with three dimensional views in line with all the data obtained and the maps prepared as the final stage of the study.

Results and Conclusions

Urban image and the visual appeal it creates has been one of the important criteria taken into account in planning and design studies for urban areas. In this context, the I. Murat District of Central Edirne Province has been evaluated with a focus on urban image and aesthetics. As a result of the analysis, some inferences were made about the environmental image and urban aesthetics in the I. Murat District. Weaknesses and strengths were identified and various design proposals were developed within the scope of the purpose and the vision. Regarding the recommendations developed, 15 goals have been determined that will strengthen, typological structure, accessibility and parking lots. Ecological structure and urban equipment.

The study area is a region, where the user density is high, plays an active role in the formation of the character of Edirne city. It has a mission that appeals to the tourists and local people of the city with its high rate of green areas and commercial areas. Thus, the subject of this study in which design decisions regarding the quality of the selected urban space are developed is very useful. In the continuation of this study, it is important to ensure the sustainability of the settlement of the I. Murat District within the Edirne Province by highlighting the local identity values and by preserving its original texture.

Yazarların Biyografisi

Oğuz ALAN

1997 yılında Balıkesir’de doğdu. 2019 yılında Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünü bitirdi. Özel sektörde kısa bir süre çalıştıktan sonra, 2020 yılında Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünde yüksek lisans öğrenimine başladı ve halen devam etmektedir.

alanoguz97@hotmail.com

İletişim
ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0002-7229-0559>

Tuğba KİPER

1996 yılında Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde lisansını tamamlamıştır. 2001 yılında Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezini verdikten sonra, 2006 yılında da aynı anabilim dalında Doktora tezini tamamlamıştır. 2007 yılında “Yardımcı Doçent”, 2012 Doçent, 2018 yılında da Profesör olmuştur. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü’nde görev yapmaktadır. Kırsal Alanlarda peyzaj planlama, kentsel peyzaj planlama, turizm, ekoturizm ve kent kimliği konularında çalışmalar yapmakta olup, ulusal ve uluslararası çok sayıda makale, kitap bölümü, bildirisi vb. bulunmaktadır.

tkiper@nku.edu.tr

İletişim
ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0003-3396-5661>